

Udvalget i det Hele fuldkomment erkjendt, og gjentagende erkjendt, at det paa ingen Maade er en Taxation, og at dens Niemed ikke er det, men kun at forebygge et meget vidt drevet Bedrageri i den Retning, at Fideicommissbesidderne skulde afhænde Fæstebøndergodset for en Kjøbesum, der giver en Renteindtægt, der er mindre end den hidtil havde aarlige Indtægt. Den høitærede Justitsminister har anført, at alle Indtægter ikke kunne være anførte paa denne Oversigt, det forekommer mig dog ret vel, at de kunne være det; og hvad angaaer de Indtægter, som man har havt af Skove eller Løvemoser paa Bøndergodsets Marker, saa maae de ogsaa være derpaa, hvis de i Virkeligheden have givet nogen Indtægt, og, have de ingen givet, ere de vist temmelig ubetydelige. Ligger der en Skov paa Bøndergodsets Marker af nogen Betydning, maa den ogsaa have givet Indtægter, og i Særdeleshed maa den have givet Indtægter i de 20 Aar, som man har sat som den Tid, for hvilken Indtægterne skulle beregnes. Det Samme, synes mig, maa gjælde de forffjellige andre Dele, som der er talt om, navnlig Teglværker osv. En sand Bærdiansættelse kan man, efter mit Skjønnende, kun komme til gjennem Taxation; men det er vistnok af Flere med Føie paapeget, hvor vanskeligt dette vil være, og man maatte da vistnok gaae en ganske anden Vej, man maatte da have de fideicommissariske Bønder paa hele Godset, saasnart man vilde have en Taxation. Det er anført, at der kunde skee temmelig betydelige Bedragerier, for der ved at faae en lavere Indtægt sat paa Oversigten. Den høitærede Justitsminister har sagt, at en Mand kunde bortfæste en Gaard for en høj Indfæstning og for en meget lav aarlig Indtægt og saaledes afhænde den for en lav Kjøbesum. Den høitærede 5te Landssthingsmand for første Kred (Ørsted) har anført det samme Exempel; men det forekommer mig ikke at være aldeles rigtigt; thi det maa jo erindres, at Oversigten skal indeholde Indtægterne, ikke blot forsaavidt de bestaae i Landgilde, men ogsaa forsaavidt de bestaae i Indfæstning. Har der nu virkelig fundet saadanne høje Indfæstninger Sted, maa ogsaa Eiendommens Værdi i Genhold til den

høje Indfæstning forøges, idet Indfæstningen ogsaa er optagen paa Oversigten ligesaa vel som Landgilden. Indtægten forhøies jo ved den høje Indfæstning, og enten der er taget høj Indfæstning og lav Landgilde, eller der er taget lav Indfæstning og høj Landgilde, vil det med Hensyn til Gaardenes Salg efter Oversigten jo blive det samme, saavidt jeg seer. Desuden maa det erindres, at i 20 Aar maae sandsynligvis ogsaa Afgifterne have forandret sig paa Gaardene. I detmindste kunde de ikke være bortfæstede for over 20 Aar siden med Hensigt til at ville vinde ved Oversigten. Forsaavidt der var bortfæstet i en senere Tid, enten i de sidste 10 Aar eller de sidste 3—4 Aar, hvad det nu kunde være, maatte dette Hensyn jo forud gjøre sig gjældende deels ved Indfæstningen og deels ved den aarlige Landgilde. Naar man betragter Sagen saaledes, forekommer det mig nu, jeg gjentager det, at være den heldigste Maade baade for disse Fideicommissgodsets Besiddere og for vore Forhold i det Hele, at dette Forhold ordnes snarest muligt, omtrent paa den Maade, vi her have foreslaaet den høitærede Forsamling. Det er sagt, at det vilde dog være bedre at lægge det i Justitsministerens Haand; thi da kunde Taxationen dog blive bedre. Man har troet der ved at være aldeles sikker paa — det forudsætter jeg — at Bortsalget saa ikke vilde blive bevilget under de hidtil havde aarlige Indtægter; men hvoraf veed man det? Det kan jo dog nok tænkes, det er jo dog aldeles ikke umuligt, at der kunde komme en Justitsminister, som netop vilde bevilge Fæstegodsets Salg under de aarlige Indtægter. Det er dog temmeligt, at Staten, at Familien slet ikke vilde være bedre tjent dermed, men i dette Tilfælde endogsaa ringere tjent med, at Sagens Afgjørelse var lagt i Justitsministerens Haand, end om den var bunden saaledes som dette Lovforslag har bestemt.

Det er anført af den høitærede femte Landssthingsmand for første Valgkreds (Ørsted), at man ikke har en saadan Lovgivning i Norge, og at man der har bevaret Fideicommisserne; men, saavidt jeg erindrer, synes der heller ikke i Norge en saadan Grundlovsbestemmelse som i Danmark, og, hvad der er nok saa vigtigt,